

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek diplomové práce
Denis Belucz, *Protestantismo en México*, 105 str. rkp.

Denis Belucz si zvolil za téma své diplomové práce problematiku, která v posledních desetiletích přitahuje stále větší pozornost odborné veřejnosti, tedy problematiku protestantismu v Latinské Americe, v Beluczově případě konkrétně v Mexiku. Diplomant se zaměřil na období porfiriátu, tedy dobu krátce po příchodu prvních protestantských misionářů do země, která byla v náboženské sféře charakterizovaná jednak silnou katolickou tradicí, jednak dlouhým konfliktem mezi liberálním státem a církví. Belucz přitom nesleduje mexický protestantismus jako teologický, ale především politický fenomén, přičemž zdůrazňuje zájem protestantských obcí na budování škol, které neměly význam jen v náboženské oblasti.

Struktura práce je klasická, v dobře napsaném úvodu představuje Belucz svoje cíle a hodnotí stávající literaturu. Konstatuje přitom její poměrně malou šíři a fakt, že většina autorů pochází z protestantského prostředí. Dále potom sleduje v chronologickém pořádku pronikání protestantských církví do Mexika a jejich místní aktivity. Z tohoto uspořádání vyjímá pouze vzdělávací činnost, jíž věnuje zvláštní kapitolu.

Charakter práce přitom vyžaduje, aby autor věnoval velkou pozornost politickému vývoji Mexika a z pochopitelných důvodů i politice Díazova režimu vůči katolické církvi. Belucz přitom tvrdí, že se Díaz snažil od roku 1877 (viz str. 95), tedy vlastně od počátku své dlouhé vlády o usmíření s mexickým katolicismem. Nevím, na čem diplomant toto svoje tvrzení zakládá. Klasické mexické práce kladou vstřícné kroky faktického mexického diktátora vůči katolickému kléru do osmdesátých let, čemž by odpovídal i Beluczův odkaz na kritický postoj mexických protestantů vůči porfiriátu právě v tomto období. První fázi napětí mezi protestanty a Díazem, o němž diplomant také pojednává, je asi třeba spojovat se skutečností, jíž Belucz sám výslovně zmiňuje, totiž s Díazovým tlakem proti „lerdistům“. Tito liberální kritikové katolické církve a rozhodní stoupenci laického státu podporovali protestantské obce z řady důvodů a protestanti museli posuzovali díazovský tlak proti nim jako ohrožení svých vlastních pozic. Poněkud paradoxně ovšem skončila Díazova protilerdovská kampaň právě v osmdesátých letech stejným způsobem jako napjaté vztahy s katolickým klérem a Díaz zvolil vůči lidem z okruhu Sebastiána Lerdy de Tejada stejnou politiku jako vůči katolické

církvi, tedy usmíření.. Přední lerdisté se vrátili do politického života a jako součást politického establishmentu respektovali nové vztahy státu vůči katolické církvi. Proto se stali stejným předmětem kritiky protestantů jako ostatní reprezentanti Díazova režimu.

Ten musel budít odpor protestantů i z důvodu odlišné politické kultury Mexika a země, odkud protestantismus do Mexika přišel, Spojenými státy. Belucz opakovaně zmiňuje demokraticismus protestantských obcí, který nebyl trvale slučitelný s patronátním systémem porfiriátu.

Jistý problém Beluczova textu představuje jednoznačný důraz na sekundární literaturu, odkud autor čerpá i své znalosti pramenů protestantských obcí. Vzhledem k tomu, že nesleduje primárně teologické otázky protestantismu v Mexiku, ale jeho roli ve společnosti, lze tento přístup akceptovat. Značným kladem textu je racionální autorův přístup ke studované problematice, spojuje sice protestantismus s liberalismem (a vlivem Spojených států v regionu), nepokouší se však z něj učinit hlavní sílu protidíazovské opozice. Závěry, které vyslovuje jsou střizlivé a uměřené. Předpokládám přitom ovšem, že jeden ze závěrů, kde označuje za hlavní úkol protestantských obcí v Mexiku nabízet jejich členům vzdělání, je jen neobratnou formulací. Hlavním úkolem obcí bylo nepochybně, jako v případě všech náboženství, šíření vlastní víry. Vzdělání umožňovalo na prvním místě přístup k Písmu a náboženským textům, teprve na druhém místě k modernímu světu. Na tom nic nemění ani fakt, že představitelé protestantismu opakovaně zdůrazňovali důležitost vzdělání pro praktický život a protestantské školy hrály i jinou než náboženskou funkci.

Belucz předložil velmi dobrý text, v němž prokázal jak bezpečné zvládnutí faktografie tak schopnost reagovat kriticky na stávající literaturu. Kladně je třeba hodnotit i jeho rozhodnutí psát práci španělsky. Doporučuji ji samozřejmě k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou až výbornou.

V Praze, dne 13. září 2008.

Prof. Dr. Josef Opatrný

